

عنوان مقاله:

واکاوی تعامل معماری مدرنیته و معماری سنتی در دوران قاجار موردکاوی: عمارت جاجرمی ها و عمارت مفخم شهر بجنورد

محل انتشار:

سومین کنفرانس بین المللی معماری، عمران، شهرسازی، محیط زیست و افق های هنر اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

ابوالفضل نجفی - پژوهشگر دکتری معماری، دانشکده معماری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

حسین مرادی نسب - استادیار، دانشکده معماری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

خلاصه مقاله:

دوران قاجاریه سرآغاز عصر تجدد در ایران است و گرایش به فرنگ و شیوه های اروپایی در این دوران بر جنبه های مختلف زندگی ایرانیان به خصوص در معماری تأثیر قابل توجهی داشته است. بجنورد به واسطه ی موقعیت جغرافیایی، محل آمد و شد نمایندگان کشورهای مختلف اروپایی بوده و در نتیجه تأثیر زیادی از فرهنگ اروپایی و فرنگی را پذیرا بود. در مقاله پیش رو به شیوه توصیف تحلیل تاریخی داده های حاصل از مطالعات استنادی و میدانی در زمینه تأثیر شیوه های فرنگی و سنتی بر بناهای ساخته شده در روزگار قاجاریه مورد واکاوی قرار گرفته است. به این ترتیب دینای هم دوره به نام بنای عمارت مفخم که به دستور حاکم وقت شهر ساخته شده و بنای عمارت جاجرمی ها که به دست یکی از تجار معروف شهر بنا شده، به شیوه مقایسه عناصر و تزئینات مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند. نتیجه آنکه باتوجه به ارتباط وسیع حاکم شهر با دربار و دولت های خارجی (به ویژه اروپایی ها)؛ تأثیر گرایش به شیوه های اروپایی بر بناهای ساخته شده توسط وی؛ هم در تزئینات و هم در طرح کلی مشهود است. در مقابل، بنای همزمان حسینیه جاجرمی ها هیچ نشانه ای از معماری اروپایی در طرح کلی بنا و در تزئینات ملاحظه نمی شود و ساختار کلی بنا برگرفته از معماری ایرانی - اسلامی مناطق مرکزی ایران است که حاکی از تأثیر معماری منطقه زادگاه بانی (شهر گرمسیر جاجرم) بوده است. به این ترتیب تمایل به اروپای گرایی و معماری اروپایی در شهر بجنورد در اواخر دوره قاجار محدود به بناهای احداث شده توسط حاکم شهر و در نتیجه ارتباط وسیع وی با نمایندگان کشورهای اروپایی و دربار بود و این ارتباط علاوه بر نموده های معمارانه در منابع نوشتاری این دوره از جمله سفرنامه سیاحان اروپایی و همچنین در سفرنامه های ناصرالدین شاه قاجار نیز قابل بازایی است.

کلمات کلیدی:

مدرنیته، عمارت دارالحکومه مفخم، دوران قاجار، عمارت جاجرمی ها، معماری سنتی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1959625>

